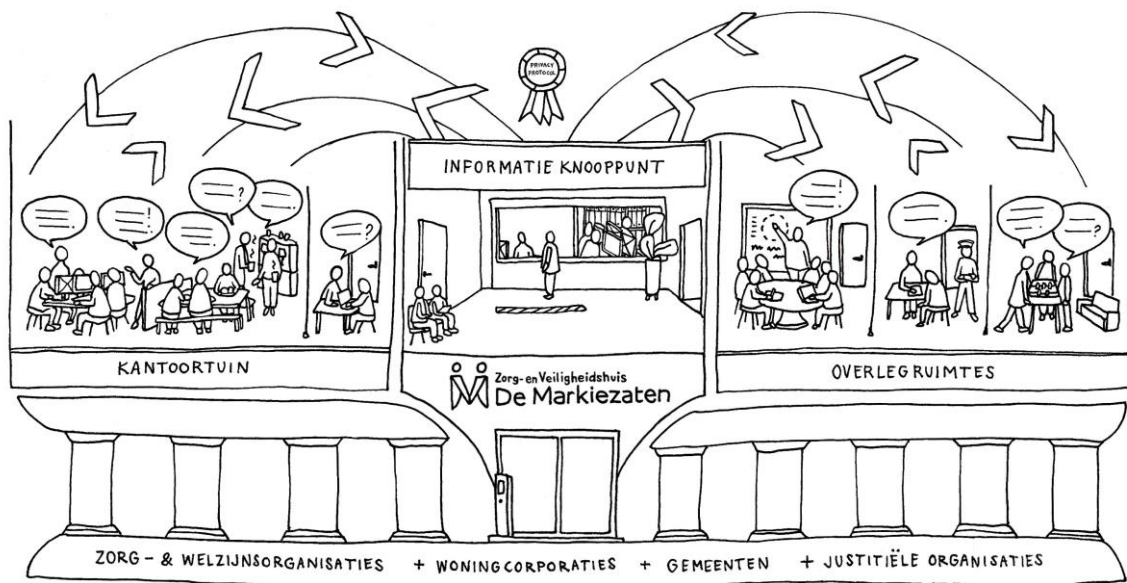

JAARVERSLAG 2019

Inhoud

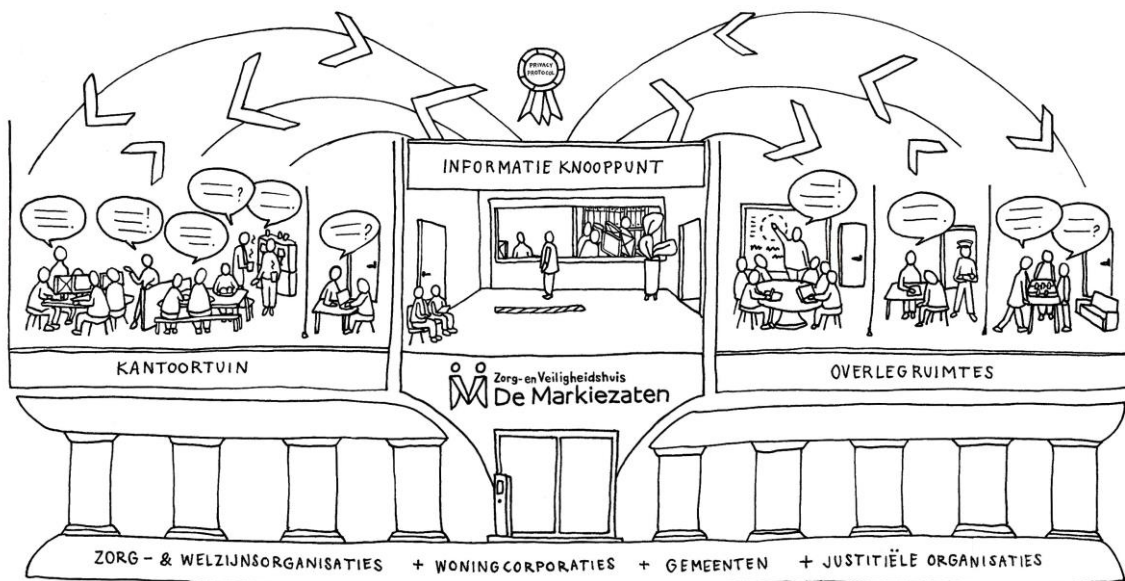
Profiel	3
Voorwoord	5
Ontwikkelingen in 2019	6
<ul style="list-style-type: none"> ⊞ Zorg- en Veiligheidshuis gaat verder met verbeteren processen <ul style="list-style-type: none"> → <i>Lisette Plasmans: "Als je laagdrempelig en zichtbaar bent, word je eerder gevonden"</i> → <i>Anne Willemsen, Annelies Schijven, Pamela Ritman en Chantal Leemans: "Voor elke casus een scenario op maat: empathisch, begrenzend of allebei"</i> ⊞ Convenanten rond privacy en CTER ⊞ Tijdelijke aanmeldstop voor zorgwekkende zorgmijders <ul style="list-style-type: none"> → <i>Andrew Harijgens: "Vervelend, maar begrijpelijk"</i> → <i>Pierette Schoon: "Meldpunt draaide overuren"</i> → <i>Daniëlle van Dam: "We waren echt onthand"</i> → <i>Esther Paauw: "Duidelijk signaal afgeven"</i> ⊞ Recidive bij ex-gedetineerden terugdringen door samenwerking met ketenpartners ⊞ Eerste ervaringsdeskundige in loondienst, nieuwe kandidaten opgeleid <ul style="list-style-type: none"> → <i>Kevin, Desi en Ricardo: "Alles valt nu samen, het is bijna niet te geloven"</i> ⊞ Aanpak gevaarlijke personen met Blue List van de politie ⊞ Dreigende escalaties voorkomen met behulp van regiekaart ⊞ Gevolgen nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg ⊞ Regionale aanpak personen met verward gedrag ⊞ Nieuwe aanpak ernstig verwarde burgers met hoog veiligheidsrisico ⊞ Meer aandacht voor mensenhandel en ondermijning 	
Wisseling van de wacht	15
<ul style="list-style-type: none"> → <i>Leon Langenberg: "ZVH staat als een huis, ik ben trots op de mensen die er werken"</i> → <i>Jan-Willem Labruyère: "Vraag je altijd af waarom iemand een delict pleegt"</i> → <i>Marjolein van der Meer Mohr: "Ieder mens die in nood verkeert is er eentje teveel"</i> → <i>Sanne Nicolaes en Kim Tax: "Samen zoeken naar de meest zinvolle oplossing"</i> 	
Het jaar 2019 in cijfers	19

Redactie:

Margriet Heebing, Metafoor Communicatie
Susanne Hermans, ZVH De Markiezzaten

Profiel

Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezzaten (ZVH) is opgericht in 2005. Het is een samenwerkingsverband van 8 gemeenten in West-Brabant en Zeeland, Openbaar Ministerie, politie en instellingen op het gebied van zorg, veiligheid, welzijn, wonen en justitie. De focus in de samenwerking ligt op complexe veiligheids casuïstiek, wat landelijk gezien onze opdracht is.

Het gezamenlijk belang van de partners is het voorkomen en oplossen van problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Concreet betekent dit dat we samenwerken aan het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. We pakken casussen op die iedere partner afzonderlijk niet kan oplossen en waarvoor een integrale aanpak noodzakelijk is. We zetten onder meer in op gedragsverandering en het verminderen recidive.

ZVH De Markiezzaten is gevestigd in het centrum van Bergen op Zoom en faciliteert van daaruit de samenwerking. Het pand biedt werkplekken aan medewerkers van de partnerorganisaties, waardoor zij snel en efficiënt met elkaar kunnen afstemmen. Als er sprake is van een casus met complexe veiligheidsproblematiek, wordt voor deze casus een afzonderlijk netwerkberaad georganiseerd. Dit beraad vindt plaats op initiatief van het ZVH en wordt geregisseerd door onze procesregisseurs. Daarnaast faciliteert het ZVH een aantal gestructureerde casuoverleggen. Tijdens het overleg schuiven vaste partners aan om afspraken te maken over een aantal casussen. Doelgroepen waarop we ons richten zijn onder meer de veelplegers, notoire overlastveroorzakers en ex-gedetineerden.

Het ZVH legt de afspraken vast en registreert alle casussen volgens de AVG-richtlijnen in een digitaal systeem. Voor de nabije toekomst streven we naar een systeem dat de data ook analyseert en trends zichtbaar maakt. Met de huidige software is dit nog niet het geval.

Deelnemende gemeenten:

Gemeente Bergen op Zoom
Gemeente Roosendaal
Gemeente Halderberge
Gemeente Moerdijk
Gemeente Rucphen
Gemeente Steenbergen
Gemeente Tholen
Gemeente Woensdrecht

Deelnemende partners:

Openbaar Ministerie (Arrondissementsparket
Zeeland – West-Brabant)
Politie Zeeland – West-Brabant
Reclassering Nederland
Stichting Mozaïk
Halt
Stadlander
MEE West-Brabant
GGZ Westelijk Noord-Brabant
WijZijn Traversegroep
Novadic Kentron
Raad voor de Kinderbescherming
Veilig Thuis
OGGZ-team
Leger des Heils Zuidwest Nederland

AIWel
SDW
Safegroup
Dienst Justitiële Instellingen
Surplus Welzijn
Intervence
Jeugdbescherming Brabant
Emergis
GGD Zeeland
GGD West-Brabant
William Schrikker Groep
Thuisvester
Woonkwartier
Slachtofferhulp Nederland
Impegno
Mediationpraktijk-Westbrabant

Voorwoord

Beste lezer,

2019 was een enerverend jaar voor het ZVH. We constateerden een groeiende toestroom van het aantal casussen, met name de complexe problematiek. Vele projecten werden opgepakt en afgerond. Dat bracht de nodige druk met zich mee voor de medewerkers. Een aantal noodzakelijke maatregelen zijn genomen om dit proces in goede banen te leiden.

Als Raad van Bestuur waren wij nauw betrokken bij verschillende ontwikkelingen die in dit jaarverslag verder worden toegelicht. Ik spreek namens mijn collega's van de Raad van Bestuur als ik zeg dat we trots zijn op de bereikte resultaten.

Eind 2019 namen we afscheid van manager Leon Langenberg, die het ZVH 5 jaar lang uitstekend heeft geleid. Leon droeg het stokje over aan Jan-Willem Labruyère. Ik heb er alle vertrouwen in dat ZVH De Markiezzaten met hem een goede toekomst tegemoet gaat.

Vanuit het OM heeft gebiedsofficier Kim Tax na 8,5 jaar afscheid genomen van het ZVH. Haar inbreng in de complexe veiligheidscausistiek wordt nu deskundig opgepakt door Sanne Nicolaes.

Ook in de Raad van Bestuur vond een wisseling van de wacht plaats. Het voorzitterschap van de heer Arjan van der Weegen (wethouder van de gemeente Bergen op Zoom) is overgedragen aan ondergetekende. Met plezier zet ik samen met mijn collega-bestuurders de uitgezette koers van het ZVH voort.

Namens de Raad van Bestuur spreek ik vertrouwen uit richting de toekomst.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Marjolein van der Meer Mohr
Voorzitter Raad van Bestuur

Ontwikkelingen in 2019

Zorg- en Veiligheidshuis gaat door met verbeteren processen

De afgelopen twee jaar is geïnvesteerd in de doorontwikkeling en professionalisering van het ZVH. We vatten de belangrijkste 6 verbeteringen nog even samen:

1. De aansluiting op het lokale veld is verbeterd, de lijnen zijn korter geworden.
2. De regierol van procesregisseur is verstevigd.
3. Het netwerkberaad verloopt methodisch, volgens een heldere opbouw en structuur.
4. Er worden duidelijke spelregels gehanteerd over gegevensdeling en privacy.
5. Interne procedures zijn beschreven om het eenduidig werken te bevorderen.
6. Er is een begin gemaakt met het KEIK (Kennis- En Informatie Knooppunt).

Uitbreiding procesregie

Het aantal aanmeldingen van complexe veiligheidskasussen is fors toegenomen: van 48 in 2017 naar 78 in 2018 tot 97 kasussen die in 2019 werden geagendeerd in het netwerkberaad. Om de grote toestroom aan te kunnen, is de formatie per 1 september uitgebreid met een derde procesregisseur. De 2 huidige procesregisseurs, Anne Willemsen en Ronald Verduin, kregen Annelies Schijven als collega erbij.

KEIK en cliëntregistratie software

Het Kennis- En Informatie Knooppunt (KEIK) van het ZVH is volop in ontwikkeling. Het streven is om data vanuit diverse systemen aan elkaar koppelen zodat we gemeenten beter kunnen voorzien van trends en (meta)analyses. We hebben ons in 2019 georiënteerd op een softwarepakket voor cliëntregistratie, dat aansluit bij onze interne procedures. Samen met 3 andere zorg- en veiligheidshuizen in de regio voeren we deze verkenning uit. De insteek is dat we onze data straks eenduidig kunnen vergelijken.

Lisette Plasmans, adviseur ZVH:

“Als je laagdrempelig en zichtbaar bent, word je eerder gevonden”

Lisette Plasmans was als adviseur betrokken bij de doorontwikkeling van het ZVH. Hoe vindt ze dat het ZVH er nu voor staat? “Ik vind dat de regierol heel goed is opgepakt. Bij een melding van een complexe veiligheidskasus lag vroeger de focus op de vraag: ‘Wie gaat er lopen?’ Daarmee maakte je als ZVH niet echt het verschil, want dat deden de partners ook al. De regierol is nu veel meer verschoven van doen naar denken. De procesregisseurs hangen boven de materie, analyseren de kasus, stellen de juiste vragen en kijken wat er nodig is.” Ze vindt het niet vreemd dat er een flinke groei zit in het aantal aanvragen dat het ZVH bereikt. “De procesregisseurs staan nu veel meer in contact met de 8 gemeenten. Als je laagdrempelig en zichtbaar bent, word je ook eerder gevonden.” Voor de toekomst ziet ze kansen op het gebied van preventie. Dat begint met de aanschaf van een goed systeem om data te analyseren. “Het ZVH wordt nu vooral ingeschakeld om erger te voorkomen, maar straks is het hopelijk ook in staat om te voorkomen dat het überhaupt erg wordt. Het ZVH is een plaats waar heel veel informatie samenkomt. De uitdaging is die data zo te ontsluiten dat je een lijn gaat ontdekken in bepaalde problemen, op basis van indicatoren die je samen met gemeenten vaststelt. Dan ga je echt lering trekken uit al die kasussen en kun je gevaarlijke situaties beter voorspellen en voorkomen.”

Anne Willemsen, Annelies Schijven, Pamela Ritman en Chantal Leesmans:

“Voor elke casus een scenario op maat: empathisch, begrenzend of allebei”

De afgelopen tijd zagen we veel nieuwe gezichten in het ZVH. De nieuwkomers werden meteen ondergedompeld in de casuïstiek. Wat zijn hun eerste indrukken? En hoe bevalt de samenwerking? We spraken met procesregisseurs Anne Willemsen en Annelies Schijven, politierechercheur Pamela Ritman en interventiejurist Chantal Leesmans (OM).

Teamspirit

De nieuwe collega's zien en spreken elkaar vrijwel dagelijks, in de kantoorruimte waar ze allen hun werkplek hebben en met elkaar sparren over complexe veiligheidszaken. Zorg en veiligheid zitten hier samen onder een dak. Iedere dag trekt er een bonte stoet casussen over tafel: stalkers die niet van ophouden weten, agressieve verslaafden, verwarde personen, mensen die een aanslag dreigen te plegen. Niet bepaald de gemakkelijkste zaken, toch heeft de teamspirit er niet onder te lijden. Pamela: “Ik vind het echt ontzettend leuk om hier te werken. Samen lastige problemen oplossen geeft me veel energie.” Annelies: “Je deelt de frustraties en de successen.” Ook Chantal voelt zich op haar plek: “Het team is erg toegankelijk, we vullen elkaar erg goed aan. Zo kijken nieuwere collega's met een frisse blik en de kern die er al langer zit, heeft veel ervaring waarop we met z'n allen kunnen terugvallen”. Allemaal houden ze van de dynamiek tussen ‘straf en zorg’, al geeft dat natuurlijk ook wel eens wrijving. Anne: “Da's logisch als je met zoveel verschillende culturen aan

tafel zit, maar zo hou je elkaar wél scherp.”

Pamela noemt een voorbeeld: “Politie mensen zijn doelmatig en snel in hun aanpak. Niet lullen maar poetsen. Zorg mensen zijn empathischer, die nemen de tijd om vanuit allerlei invalshoeken naar een casus te kijken. Als politievrouw moest ik daar in het begin wel aan wennen, inmiddels weet ik dat ‘de dikke deur’ niet altijd de beste oplossing is.” Chantal: “Zorg of straf, we doen het echt samen. Het mooie is dat niemand enkel in zijn eigen belang denkt. We hebben elkaar hard nodig om een casus op te lossen.”

Risico's in beeld

De collega's liggen niet wakker van hun casussen, maar zijn wel altijd op hun hoede. Annelies: “Soms heb je te maken met iemand die serieus gevaarlijk is, soms is het bijvoorbeeld een schreeuw om aandacht. Die risico-inschatting moeten we snel met elkaar zien te maken. De factor tijd kan heel belangrijk zijn.” Chantal: “Wat helpt is dat we heel snel de juiste informatie beschikbaar hebben. Ik kan bijvoorbeeld opzoeken of iemand een strafblad heeft en zo ja, wat voor soort delicten deze persoon heeft gepleegd.” Pamela: “Het is ook handig dat we het OGGZ-team kunnen vragen om even bij iemand 'n kijkje te nemen.” Annelies: “Samen proberen we zo een goed beeld te krijgen van de situatie rond een persoon. Vervolgens maken we een plan op maat om die situatie een positieve wending te geven. We hopen dat mensen hierbij

ook buiten de kaders van hun reguliere werkzaamheden durven te denken en gaan.”

Succes kan ook simpel zijn

Wat opvalt is dat de zorg goed is ingebed in het samenwerkingsverband. Anne: “We proberen iemand te zien als mens met bepaalde behoeften in plaats van een lastig subject. We zoeken steeds naar een goede balans tussen empathie en begrenzing. Als je de behoeften van iemand snapt, kan de oplossing van een casus soms verrassend simpel zijn. Zo hadden we laatst een psychisch instabiele vrouw met een alcoholprobleem die was afgehaakt bij de hulpverlening. Ze bracht veel overlast in de volkswijk waar ze woonde. Haar hondje was zonder haar toestemming door anderen in het asiel geplaatst. Daarop belaagde ze de burens met een mes, zette het gas open en dreigde haar huis op te blazen. De druk om te handelen was hoog. Binnen het ZVH hebben we heel snel een aantal scenario’s uitgezet. Er was geen indicatie voor gedwongen opname, daarom besloten we de situatie te stabiliseren door aan te sluiten bij haar behoeften. Met de wijkagent en de hulpverlener in de rol van verbinder. De wijkagent bracht de hond weer thuis en de woningcorporatie hielp haar bij het vinden van een woning in een andere buurt. Toen was het probleem eigenlijk vrij snel opgelost. Ze werd rustiger en haakte weer aan bij de hulpverlening. De wijkagent bleef af en toe langskomen voor een praatje. Dat was precies wat ze nodig had. Als je aan de eindstreep berekent wat dit scenario heeft gekost, dan was dit absoluut de meest menswaardige en goedkope oplossing.”

Toekomst

Niet alle casussen gaan zo soepel. Sommige zijn hardnekkig en slepen jaren voort. De triple-problematiek (op het snijvlak van ggz, verslaving en verstandelijke beperking) is vaak erg frustrerend. Annelies: “Als een verstandelijke beperking niet voor het 18e jaar wordt gediagnosticeerd, is het heel lastig om iemand nog in langdurige zorg te krijgen. Dat moet toch makkelijker kunnen?” Samen met de rappe toestroom van nieuwe casussen, heeft het team een behoorlijke workload. Ze zijn blij dat Annelies erbij is gekomen als procesregisseur. Anne: “Hopelijk onstaat er nu wat meer

ruimte voor verdieping, want dat is echt nodig. Ik zou bijvoorbeeld wat beter voorbereid willen zijn op problematiek die vaker terugkeert. Als je daar een protocol voor ontwikkelt, hoeft niet iedere procesregisseur het wiel uit te vinden. Bijvoorbeeld een handelingswijze voor kwetsbare zwangeren of een aanpak voor criminele families in volksbuurten.” Annelies: “We willen ook ideeën opdoen bij regio’s waar bepaalde problemen vaker voorkomen dan bij ons. Wat zijn hun ervaringen en wat kunnen we daarvan leren?”

Presentaties

Pamela vindt dat het ZVH nog wat meer bekendheid mag krijgen bij de politie. Daarom gaat ze regelmatig op pad gaat om presentaties te houden over het ZVH, samen met collega-rechercheur Brenda Kroes. “Voordat ik hier kwam werken, had ik niet echt een beeld bij het ZVH. Nu ik er werk, ben ik super enthousiast. Ik wil dat mijn politiecollega’s ook snappen wat er in het ZVH gebeurt en wat deze samenwerking voor hen kan betekenen.”

Convenanten rond privacy en CTER

Privacy-convenant

In 2019 werkte het ZVH aan een privacy-convenant dat in 2020 met de partners wordt ondertekend. Het convenant is overgenomen van het ZVH in Breda en op maat vertaald naar onze eigen situatie. Het ZVH vindt het belangrijk om zorgvuldig om te gaan met privacy van cliënten en met name het delen van cliëntgegevens. Daartoe hanteren wij het landelijk handvat ‘Gegevensdeling in het Zorg- en Veiligheidsdomein’. Onze procesregisseurs zijn getraind om hier op correcte wijze mee om te gaan.

CTER-convenant

In 2019 hebben we het CTER-overleg ondersteund bij het ondertekenen van een CTER-convenant. Het CTER-overleg (Contra Terrorisme Extremisme en Radicalisering) is in 2018 ondergebracht bij het ZVH. Tijdens dit overleg worden casussen besproken die een raakvlak hebben met radicalisering. Deelnemers zijn de CTER-eenheid van de politie, het OM, de gemeenten en het ZVH.

Tijdelijke aanmeldstop voor zorgwekkende zorgmijders

Het OGGZ-team heeft zijn thuisbasis in het Zorg- en Veiligheidshuis. OGGZ-medewerkers zijn bedreven in een unieke tak van sport: zorgwekkende zorgmijders vinden, binden en toeleiden naar zorg. Hun werkwijze is outreachend, laagdrempelig en vindingrijk, waardoor ze een welkome aanvulling zijn op de activiteiten van het ZVH.

Zorgmijder houdt de deur dicht, maar OGGZ-medewerker Roland van der Pluijm is niet voor één gat te vangen.

Meer zorgmijders met complexe problematiek

We constateren dat een toenemend aantal zorgmijders kampt met complexe problematiek (b.v. een combinatie van psychiatrie, verslaving, verstandelijke beperking, schulden etc.). Ook al vraagt deze doelgroep veel begeleiding en is de uitstroom niet altijd eenvoudig, toch heeft het team al de nodige successen geboekt met zorgmijders die hun leven weer op de rit kregen. Aandacht voor deze doelgroep leidt stevast tot minder overlast in de wijk en op straat. Het OGGZ-team doet wat nodig is, zonder gehinderd te worden door hokjes of strikte kaders. Bemoeizorg 'pur sang', dat is de kracht van dit team.

Forse groei casussen

Vrijwel alle partners doen regelmatig een beroep op het OGGZ-team. Dat heeft de laatste jaren geleid tot een forse groei van het aantal meldingen, zo'n 770 tot 800 personen per jaar. Een zeer hoge werkdruk was het gevolg. Al eerder heeft het ZVH hier aandacht voor gevraagd bij de gemeenten. In de loop van 2019 bleek de situatie niet langer verantwoord. De kwaliteit van de begeleiding stond onder druk en medewerkers dreigden uit te vallen. Daarop besloot de manager van het ZVH vlak voor de zomer een tijdelijke aanmeldstop af te roepen. Het doel was even rust te creëren en van daaruit te zoeken naar een structurele oplossing.

Gevolgen aanmeldstop

Het gevolg van de aanmeldstop was dat er zo'n 30 casussen op de plank bleven liggen. Alleen 5 casussen met hoge prioriteit werden opgepakt. De partners beschouwden dit als een ernstige zaak. De directies van 5 woningcorporaties stuurden daarop een brandbrief naar wethouder Harijgens van de centrumgemeente Bergen op Zoom. In een gesprek tussen de wethouder, het ZVH en een delegatie van de woningcorporaties werden de zorgen en knelpunten uitgebreid besproken. De wethouder zag gelukkig de noodzaak in en heeft zich sterk gemaakt voor extra middelen uit de regio. Daardoor kon de aanmeldstop per 1 oktober 2019 worden opgeheven.

Oplossingen

Er zijn diverse oplossingen aangedragen en geëffectueerd. Voor de korte termijn is de werkdruk aangepakt door de formatie te verhogen met 1 Fte gedurende 4 maanden. Ook is besloten een onderzoek te starten naar de instroom, doorstroom en uitstroom van casussen. Dit onderzoek zal worden uitgevoerd door een extern, onafhankelijk bureau. De conclusies uit het onderzoek worden in 2020 verwacht en zullen hopelijk leiden tot structurele oplossingen.

Reacties op de aanmeldstop van het OGGZ-team

Andrew Harijgens, wethouder Duurzaamheid en Zorg, gemeente Bergen op Zoom:

”Vervelend, maar begrijpelijk”

Gijs Proost Fotografie

“De aanmeldstop kwam voor mij niet echt als een verrassing. Het grote aantal meldingen was bekend en de signalen over de hoge werkdruk zongen al een tijdje rond. Begrijpelijk dat het zo niet langer ging, maar het was natuurlijk wel vervelend. Niet alleen voor de zorgmijders die geen begeleiding meer kregen, maar ook vanwege de veiligheid. Met stakeholders hebben we stevige gesprekken gevoerd over een oplossing. Daarna hebben we binnen de regio heel snel de bereidheid gevonden om de nood voor de korte termijn te lenigen. Ik vind dat de mensen van het team OGGZ buitengewoon nuttig werk doen. Ze hebben bewezen dat ze een zeer lastige doelgroep in beweging kunnen krijgen naar een betere situatie. Ze zijn onafhankelijk en schakelen snel. Zonder hun inzet zou de problematiek, de overlast op straat en het aantal politiemeldingen vele malen groter zijn. Nader onderzoek moet uitwijzen wat we voor de langere termijn kunnen doen. Ik vraag de bereidheid van alle partners en gemeenten om hun verantwoordelijkheid hierin te nemen.”

Pierrette Schoon, sociaal verpleegkundige bij GGD West-Brabant:

”Meldpunt draaide overuren”

“Dat er een aanmeldstop werd afgeroepen, had grote consequenties voor de GGD. Het Meldpunt Zorg en Overlast van de GGD bleef in die periode gewoon open, dus casussen van zorgmijders bleven onverminderd binnenkomen. Nu moesten we er zelf op af. Goed dat de wethouder zo snel ingreep. Het was anders niet te doen geweest. Ik kan veel zelf, maar als een situatie zeer zorgwekkend is, dan is het fijn om een casus bij het OGGZ-kernteam neer te leggen. Samen krijgen we meer voor elkaar dan ik in m’n eentje via de reguliere wegen.”

Daniëlle van Dam, klantbegeleider bij woningcorporatie Stadlander, Bergen op Zoom:

”We waren echt onthand”

“Deze zomer konden we 20 casussen niet aanmelden. We waren echt onthand. Lichte problemen van huurders, zoals schulden, kunnen we zelf nog wel aan maar als het complexer wordt, dan hebben we het OGGZ-team hard nodig. Psychiatrie of verslaving, dat is gewoon niet onze expertise. Er moet een structurele oplossing komen. Onze huurders hebben recht op prettig wonen en kwetsbare personen kun je niet aan hun lot overlaten.”

Esther Paauw, senior politie en teamlid OGGZ:

”Een duidelijk signaal afgeven”

“Een OGGZ-medewerker moet zich helemaal in een casus kunnen vastbijten om iemand in beweging te krijgen. Maar door de hoge caseload lukte dat niet meer. Als de uitstroom ook niet makkelijk gaat, wordt de werkdruk alleen maar groter. Je moet dan een duidelijk signaal afgeven. Nu stromen de meldingen weer binnen. Ik verwacht dat dat niet minder zal worden in de toekomst. Er zijn steeds minder bedden in de instellingen, mensen worden ouder en de eenzaamheid neemt toe.”

Recidive bij ex-gedetineerden terugdringen door samenwerking met ketenpartners

Het ZVH faciliteert al enkele jaren het casusoverleg 'Nazorg na detentie'. Van daaruit worden ex-gedetineerden begeleid om een nieuwe start te maken in de samenleving. Het vroegtijdig bezoeken van gedetineerden, al voor hun vrijlating, is van belang om essentiële zaken als woonruimte, zorg en inkomen, snel op de rit te krijgen. Daarin werken we nauw samen met ketenpartners.

Recidive terugdringen

In 2017 en 2018 heeft het ZVH 744 nazorgtrajecten afgerond. Van deze personen is tot nu toe 15% opnieuw de fout ingegaan. Dat is een relatief laag percentage en voor de langere termijn zal dit mogelijk hoger liggen. Uit landelijke cijfers blijkt namelijk dat twee jaar na detentie bijna 50% van de nazorgkandidaten opnieuw een misdrijf pleegt waarvoor ze veroordeeld worden. In samenwerking met onze ketenpartners willen we het recidivecijfer verder terugdringen.

Best practices

Als voorbereiding daarop hebben we in 2019 de 'best practices' van andere regio's bezocht en bestudeerd. Uit deze praktijkervaringen en ook uit onderzoek (WODC-rapport) blijkt dat met name het hebben van betaald werk of het volgen van een opleiding samenhangen met minder recidive. Het ligt dus voor de hand om toeleiding naar opleiding/werk op te nemen in ons nazorgprogramma.

Samenwerking versterken

In 2019 hebben we ons georiënteerd op samenwerking met instanties die zich richten op arbeid en scholing voor doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Er zijn onder meer gesprekken gevoerd met Start Foundation, Stichting SamenWerken en het bedrijvennetwerk Samen in de Regio. In 2020 willen we concrete afspraken gaan maken over samenwerking rond de doelgroep ex-gedetineerden.

Eerste ervaringsdeskundige in loondienst, nieuwe kandidaten opgeleid

Op 1 januari 2019 trad Ricardo, onze eerste ervaringsdeskundige, in dienst van ZVH De Markiezen. Het werken met ervaringsdeskundigen is nog niet zo heel gebruikelijk in de wereld van de Zorg- en Veiligheidshuizen. Voor zover bekend zijn we het eerste Zorg- en Veiligheidshuis dat deze stap heeft gezet.

Gedagsverandering

Wij zien ervaringsdeskundigen als een welkome aanvulling op onze professionals. Zij spreken de taal van de doelgroep en vinden daardoor soms net de ingang die nodig is om cliënten te motiveren tot gedragsverandering. Zij worden vooral ingezet bij de begeleiding van ex-gedetineerden, verslaafden of zorgmijders die makkelijk terugvallen in hun gedrag of geen hulp willen accepteren. Alle partners kunnen een beroep op hen doen. De ervaringen zijn tot nu toe positief.

Nieuwe leerlingen

In 2019 hebben we opnieuw enkele kandidaten de kans geboden om de opleiding tot ervaringsdeskundige te volgen. De insteek is dat er straks 2 ervaringsdeskundigen werkzaam zijn binnen het ZVH. De opleiding duurt een jaar en wordt verzorgd door Howie the Harp, een opleidingsinstituut van Stichting Pameijer in Rotterdam. De geselecteerde leerlingen zijn cliënten die we al persoonlijk kennen omdat ze onder begeleiding zijn (geweest) van Mozaïk, onze partner in specialistische ggz. Ze zijn bijna klaar met de behandeling of hebben hun leven op orde. Overigens komt niet iedereen hiervoor in aanmerking. De kandidaten worden persoonlijk door ons benaderd en doorlopen een strenge selectieprocedure, waarbij het accent ligt op hun herstelverhaal en het kunnen reflecteren daarop.

Solliciteren

Wanneer de leerlingen hun diploma hebben behaald, kunnen zij solliciteren naar een baan bij het ZVH of een van onze collega-instellingen in de regio.

Ervaringsdeskundigen Kevin, Desi en Ricardo:

“Alles valt nu samen, het is bijna niet te geloven”

“We hebben afgelopen jaar enorm hard gewerkt”, vertellen Kevin en Desi, leerlingen van de opleiding tot ervaringsdeskundige. Kevin: “Om 6 uur ’s ochtends met de trein naar Rotterdam, vier dagen per week. Ik heb toch meer zelfdiscipline dan ik dacht.” Desi: “Het was best heftig om met je eigen levensverhaal aan de slag gaan, het leek soms wel therapie. Maar het is ons gelukt!”

Net als Ricardo hebben de twee studenten een verleden achter de rug met verslaving, criminaliteit, detentie en een periode van dakloosheid. Toch vonden ze de kracht om hun leven ingrijpend te veranderen. Kevin: “Ooit had ik een gezin, een huis en een goede baan. Na mijn scheiding kreeg ik een burn out, ging ik drugs gebruiken en raakte ik alles kwijt wat me lief was.” Meerdere klinische opnames waren nodig voordat bij Kevin de knop omging: “Ik ontdekte dat verandering niet gaat over stoppen met iets wat slecht voor je is. Het gaat over wat je wél wil en wél kan. Je moet voor jezelf durven kiezen.” Bij Desi kwam de omslag toen ze besloot uit een zeer geweldadige relatie te stappen en haar kind vrijwillig onderbracht bij een crisisgezin. “Mijn zoontje was mijn belangrijkste drijfveer. Ik ben in 3 dagen afgekickt en daarna in kleine stapjes aan mezelf gaan werken. Ik wilde mijn kind een veilig thuis kunnen bieden.”

Inspiratiebron

Ricardo werkt sinds een jaar als ervaringsdeskundige bij het ZVH en dat bevalt hem goed. “Er voor iemand zijn, dat is het beste wat je kan doen. Je kan iemands problemen niet wegtoveren, maar je bouwt wel een band op, er is een gevoel van herkenning. Een tijdje geleden kwamen we bij een meisje van 24 met wie het heel slecht ging, er was een serieuze suïcidedreiging. Ik stak een sigaret op, terwijl ik net gestopt was met roken. Slaat dat meisje me ineens tegen mijn schouder: ‘Wat doe je nou gozer, je was toch gestopt?’ Door haar zorg om mij was ze even afgeleid. Dat vond ik wel mooi. Uiteindelijk konden we haar motiveren om hulp te accepteren en gaat het nu ietsje beter.” Kevin vult aan: “Toen ik bezig was met mijn herstel, kwam Ricardo ook bij mij langs. Ik vond het prachtig werk wat hij deed. Onbewust heeft hij me denk ik geïnspireerd om dit pad te kiezen. Omdat ik ook zo’n baan wilde, ging ik op zoek en toen kreeg ik deze kans.”

Confronterend werk

Desi en Kevin merkten tijdens hun stageperiode dat het werk hen goed afgaat, maar dat het soms ook best confronterend kan zijn. Desi: “Je komt op plekken in de stad waar je zelf hebt gebruikt, je komt bij mensen die zwaar onder invloed zijn. Dat

doet wat met je. Het is belangrijk dat je daarover blijft praten. Gelukkig krijgen we hele goede begeleiding vanuit het ZVH.” De twee zien hun meerwaarde vooral in de connectie die ze maken met cliënten. Kevin: “Ik snap hoe eng het is om je leven te veranderen. Hoe onzeker je daarvan wordt. Ik wil cliënten laten zien dat het echt mogelijk is, dat er hoop is op een goede toekomst.” Ook delen ze graag hun persoonlijke ervaringen met professionals. Desi: “Het is voor een hulpverlener soms onbegrijpelijk waarom iemand steeds weer dezelfde foute keuzes blijft maken. Ze vragen me dan hoe dat zit. Liegen, stelen en beroven heb ik van huis uit ook niet meegekregen. En toch deed ik het. Je bent iemand anders als je verslaafd bent. Hoe dat werkt in je hoofd, kan ik heel goed uitleggen.”

Waterval

Kevin en Desi zijn een lange weg gegaan. Toen ze met de opleiding begonnen, ontstond er ineens een waterval van positieve gebeurtenissen. Allebei kregen ze een eigen huisje, Kevin kan zijn kinderen weer zien en de ondertoezichtstelling van Desi's zoontje is opgeheven. Hij woont weer thuis en ze mag hem zelfstandig opvoeden. Bewindvoering werd ingezet en de gemeente zegde toe de hoge tandartsrekening te betalen. Desi: “Alles valt nu samen, het is bijna niet te geloven. Soms denk ik: waar hebben we dat aan verdiend? Kevin: “Daar hebben we hard voor geknokt, hoor!”

Levensgeluk

Bang voor een terugval zijn ze niet meer. Ze weten nu wat levensgeluk is, al moeten ze nog steeds met heel weinig rondkomen. Kevin: “Vroeger had ik geld, maar voelde ik me leeg van binnen. Nu heb ik bijna niks, maar ik sta wel iedere dag met plezier op en geniet van de kleine dingen. Geluk zit echt in jezelf. We zijn het ZVH en de gemeente dankbaar voor de kansen die we hebben gekregen.”

Aanpak gevaarlijke personen met Blue List van de politie

De procesregisseurs van het ZVH zijn in 2019 aangesloten bij het wijkagentenoverleg in Woensdrecht. Er wordt gewerkt met de Blue List, een politielijst waarop namen staan van risicovolle personen die in aanmerking komen voor een persoongerichte aanpak. De kans op recidive wordt voorspeld vanuit computersystemen. Dit gebeurt op basis van ‘harde’ systeemfactoren, zoals het aantal keren dat iemand betrokken was bij een delict, en ‘zachte’ menselijke factoren, waaronder observaties van wijkagenten. De risicotaxatie gaat over gemeente- en regiogrenzen heen, waardoor soms onverwachte namen komen boven drijven.

Dreigende escalaties voorkomen met behulp van regiekaart

Het Zorg- en Veiligheidshuis wil escalerende situaties, zoals gezinsdrama's, helpen voorkomen. We kennen allemaal voorbeelden van ernstige incidenten, waarbij niemand doorhad dat de situatie zo uit de hand zou lopen. ‘Wie heeft de regie?’ is vaak de hamvraag. Escalaties voorkomen lukt alleen als er volstrekte helderheid is over de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen. In Friesland werd om die reden een werkbaar model ontwikkeld: het AVE-model.

Ontwikkeling regiekaart

De gemeenten in onze regio hebben dit AVE-model, samen met het ZVH, vertaald naar een compacte, overzichtelijke regiekaart. Deze regiekaart maakt in één oogopslag duidelijk wie de regie heeft als problemen in huishoudens dreigen te escaleren. Het helpt professionals om snel te bepalen in welke fase van escalatie een casus verkeert en wanneer op- of afschalen nodig is. In de hoogste fasen, zo'n 5% van de gevallen, gaat het om zeer complexe problematiek. Dan is niet alleen zorg nodig, maar ook een scherpe focus op veiligheid en maatschappelijke onrust. In die situaties komt het ZVH in beeld.

Uitrol regiekaart

De regiekaart is in 2019 uitgerold binnen 18 gemeenten in West-Brabant. Het is van belang dat alle betrokken professionals ermee leren werken. ZVH De Markiezaten faciliteert dit proces samen met ZVH Breda. We organiseerden begin 2019 een goed bezochte kick off-bijeenkomst. Vervolgens hebben we een aantal trainers opgeleid die de beoogde casusregisseurs binnen de gemeenten gaan trainen. De training voor casusregisseurs start in 2020 en is geaccrediteerd door SKJ en Registerplein.

Gevolgen nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Op 1 januari 2020 is de nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) in werking getreden. Dit is de opvolger van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (wet Bopz) voor zover het gaat om mensen met een psychische stoornis. In de praktijk betekent dit dat we mensen die niet vrijwillig in zorg gaan, in de thuissituatie toch 'gedwongen' kunnen helpen met bijvoorbeeld medicatie en voeding. Op de komst van deze nieuwe wet hebben we ons zorgvuldig voorbereid. In november 2019, tijdens de stakeholdersbijeenkomst, zijn alle aspecten besproken met bestuur en managers. Ook hebben professionals van de GGZ WNB toegelicht hoe zij hier in de praktijk mee zullen omgaan.

Regionale aanpak personen met verward gedrag

ZVH De Markiezaten neemt samen met Zorg- en Veiligheidshuis Baronie Breda deel aan een regionaal project rond personen met verward gedrag. We werken samen aan een persoonsgerichte (preventieve) aanpak. In onze regio is de aanpak van personen met verward gedrag de laatste jaren sterk verbeterd. Een van de verbeteringen is dat verwarde personen niet meer naar een politiecel worden gebracht maar per ambulance worden vervoerd naar de SPoedeisende OnderzoeksRuimte (SPOR)

van de GGZ WNB. Daar worden ze onderzocht en krijgen ze adequate zorg aangeboden. Een andere verbetering is de preventieve aanpak van het team OGGZ die verwarde personen actief benadert en probeert toe te leiden naar zorg. Er wordt gewerkt vanuit een plan van aanpak (2018), waaraan alle betrokken gemeenten zich hebben verbonden.

Nieuwe aanpak ernstig verwarde burgers met hoog veiligheidsrisico

Niemand wil een tikkende tijdbom in zijn wijk. Wat kunnen we met mensen die ernstig verward zijn en een gevaar voor de samenleving? In onze regio gaat het om 15 tot 20 personen. We houden deze mensen nauwlettend in de gaten, maar de delicten die zij plegen zijn doorgaans niet ernstig genoeg om hen strafrechtelijk te vervolgen. Landelijk zijn 4 experimenten gedaan om deze doelgroep effectiever te begeleiden, onder meer in de pilotregio Oost-Brabant. Over de 'lessons learned' hebben we uitgebreid gesproken tijdens de stakeholdersbijeenkomst voor bestuurders, eind november 2019. Vanaf 2020 gaan we ook in onze regio aan de slag met de implementatie. Uitgangspunt van de zorg aan deze doelgroep is 'ambulant, tenzij...'. Professionals blijven zo lang als nodig betrokken, signaleren tijdig een mogelijke terugval en schalen de begeleiding op en af. Een vrijwillige time out is mogelijk in de vorm van een hoog beveiligd bed. Om dit te realiseren werken we samen met forensische instellingen.

Meer aandacht voor mensenhandel en ondermijning

Mensenhandel en ondermijning zijn criminele activiteiten die onze samenleving steeds vaker beïnvloeden en ontwrichten. De aanpak daarvan staat in Nederland hoog op de agenda. In maart 2019 organiseerde het ZVH hierover een themabijeenkomst voor alle uitvoerend professionals van onze partners. Diverse sprekers brachten de problematiek voor het voetlicht en ook de mogelijkheden om te signaleren en te handelen.

Wisseling van de wacht

ZVH-manager Leon Langenberg droeg eind 2019 het stokje over aan Jan-Willem Labruyère.

Leon Langenberg:

“ZVH staat als een huis, ik ben trots op de mensen die er werken”

Bijna 5 jaar geleden werd Leon in huis gehaald met de opdracht de bedrijfsvoering van het ZVH op orde te brengen. Eerst als interimmer, daarna voor ‘vast’. Het ZVH bevond zich in die tijd nog in de pioniersfase én in de rode cijfers.

De eerste jaren bouwde Leon aan een stabiele basis, hij kreeg de organisatie weer financieel gezond. Ondertussen veranderde het lokale veld door de nieuwe maatschappelijke taken van de gemeenten. Leon: “Ik vond dat het ZVH zich daartoe opnieuw moest verhouden. ‘Wat is ons bestaansrecht in deze tijd?’ Die vraag hebben we voorgelegd aan alle gemeenten. Uit de gesprekken bleek dat het ZVH vooral een stevige regierol zou moeten hebben in complexe veiligheidskasussen waar de gemeente en partners zelf niet uitkomen. Zij wilden echt door het ZVH ontzorgd worden. Ook werd duidelijk dat we zichtbaarder moeten zijn in het lokale veld. Met die verbeterpunten zijn we aan de slag gegaan.”

Stroomversnelling

Het meest tevreden is Leon over de ontwikkelingen van de laatste 2 jaar: “Toen is het ZVH echt in een stroomversnelling gekomen. We hebben de regievoering verbeterd en een goede aansluiting gevonden bij de gemeenten. Ook de toevoeging van het OGGZ-team en de ervaringsdeskundigen heeft synergie opgeleverd. Het ZVH slaagt er nu veel beter in om complexe veiligheidskasussen effectief te registreren en gezamenlijk met alle partners op te lossen. Minder mensen vallen tussen wal en schip.”

Dilemma

De nieuwe aanpak van het ZVH was succesvol maar leidde ook tot een serieus dilemma. Het aantal aanmeldingen groeide zo explosief, dat de kleine formatie dreigde te bezwijken onder de werkdruk. De afgelopen jaren nam ook de inhoudelijke complexiteit van de kasussen toe. “Sommige personen vertonen zulk risicovol gedrag, dat je haast iedere dag even polshoogte moet nemen om te voorkomen dat de boel escaleert. Heb je te weinig capaciteit dan komt de kwaliteit van je werk teveel onder druk te staan.” In zijn laatste jaar heeft Leon dan ook stevig aan de rem moeten trekken. Voor het OGGZ-team riep hij tijdelijk een aanmeldstop af. Ook maakte hij zich hard voor uitbreiding van de procesregie. “Ik vond dat lastige besluiten. Ik wilde niet de indruk wekken dat ik nog even snel voor mijn vertrek iets wilde ‘regelen’. Gelukkig werden de maatregelen breed gesteund door de partners en de gemeenten.”

Opvolger

Hij neemt met een goed gevoel afscheid. “Het ZVH staat als een huis en ik ben trots als ik zie hoe professioneel en betrokken de mensen hun werk doen. Met de aannameprocedure van zijn opvolger heeft Leon zich niet mogen ‘bemoeien’. Toch is hij zeer tevreden dat de keuze op Jan-Willem Labruyère is gevallen. “Het is tijd voor verjonging, een frisse blik. Jan-Willem is iemand met kennis, visie en een goed netwerk. Hij mag het ZVH verder uitbouwen.” Zelf gaat Leon nog een korte opdracht doen voor Stichting SamenWerken om medio 2020 echt te stoppen met werken om met zijn vrouw te gaan reizen.

Nieuwe manager Jan-Willem Labruyère:

“Vraag je altijd af waaróm iemand een delict pleegt”

Jan-Willem Labruyère werd gekozen tot nieuwe manager van het ZVH. Toch is hij geen onbekende. Als senior-adviseur Zorg en Veiligheid van de centrumgemeente Bergen op Zoom kwam hij al jaren wekelijks bij het ZVH over de vloer. Vanuit zijn rol als adviseur was hij onder meer nauw betrokken bij de totstandkoming van het OGGZ-team. Toch dacht hij niet gelijk aan solliciteren toen de functie van manager vacant werd. “Ik had al 9 jaar een mooie beleidsfunctie. Maar hoe langer ik nadacht over de vacature, hoe enthousiaster ik werd. Het is echt heel gaaf hoe zorg- en veiligheidspartners in het ZVH samenwerken. Ik bewonder de mensen die hier werken, hoe ze openingen weten te vinden in lastige casussen die al jaren gedoe geven binnen een gemeente.”

Van huis uit

Jan-Willem is opgeleid tot bestuurskundige en heeft altijd een warme belangstelling gehad voor veiligheid én de zorg voor de kwetsbaren in de samenleving. “Niet vanuit zieligheid, maar omdat ik vind dat iedereen kansen verdient. Ik kan slecht tegen onrecht. Dat heb ik denk ik van huis uit meegekregen, met een vader bij de politie en een moeder die in de zorg werkt. Al tijdens mijn stage bij de gemeente Bergen op Zoom in 2010 was ik

gefascineerd door de vraag: Waarom krijgen mensen veroordeling na veroordeling? Als je niet nadenkt waarom iemand een delict pleegt, dan heeft straffen geen enkele zin.” Wat hem goed bevalt bij het ZVH is het werken in een relatief kleine organisatie met een groot netwerk. In de regio heeft hij al op meerdere niveaus een stevig netwerk opgebouwd. “Mensen kennen me en weten wat ze aan me hebben. Ik wil veel op pad gaan, horen wat er bij de partners speelt en een helder beeld van het ZVH neerzetten.”

Stijl van leidinggeven

Wat is zijn stijl van leidinggeven? “Ik wil mensen vooral vertrouwen geven en de randvoorwaarden goed regelen, zodat ze zich veilig voelen om te handelen. Op momenten dat het spannend wordt, wil ik een buffer zijn. Allemaal dingen die ik zelf belangrijk vond toen ik nog geen manager was.”

Toekomstplannen

Welke plannen heeft hij voor het ZVH? “Ik wil allereerst zorgen dat de basis op orde blijft, dat mensen graag bij het ZVH willen werken en dat de club financieel gezond blijft. Vanuit die stabiele basis wil ik innoveren. Door te kijken wat er in de samenleving gebeurt en zichtbaar te maken welke problemen er écht spelen. We zitten op een berg data waar we méér mee kunnen. Hoe concreter je een probleem kunt onderbouwen aan de hand van data, hoe beter je de oplossingen in beeld krijgt.” Hij wil beleidsmakers overtuigen op basis van heldere feiten en cijfers, niet vanuit arrogantie of zieligheid.”

Van elkaar leren

Jan-Willem is ervan overtuigd dat de veiligheidshuizen veel van elkaar kunnen leren. “Welke initiatieven zijn succesvol en welke niet? Laten we de beste ideeën van elkaar overnemen en daarmee aan de slag gaan.” Hij is overigens geen voorstander van een samenvoeging met andere ZVH's. “ZVH De Markiezaten is juist zo succesvol omdat de samenwerking hier op relatief kleine schaal is georganiseerd. Dat werkt gewoon goed.”

Marjolein van der Meer Mohr, burgemeester van Rucphen, volgde Arjan van der Weegen op als voorzitter van de Raad van Bestuur van het ZVH.

“Ieder mens die in nood verkeert, is er eentje teveel”

Bestuursvoorzitter Marjolein van der Meer Mohr is trots op waar het ZVH nu staat. “Het is pure winst als je ziet hoe zorg en veiligheid nu samenwerken en lastige casussen samen weten aan te pakken. Leon Langenberg heeft daar in zijn 5 jaar als manager een belangrijke bijdrage aan geleverd. Hij heeft ervoor gezorgd dat het werk veel gestructureerder en inzichtelijker is geworden. Altijd met een positieve kijk, vanuit oplossingen denkend. Het ZVH is outreachender dan ooit. Vroeger trokken gemeenten pas aan de bel als het water hen aan de lippen stond, nu weten we al tijdig wat er speelt rond een casus. Er wordt door het ZVH aangeschoven bij de overlegtafels ‘zorg en veiligheid’ in gemeenten en er worden interessante themabijeenkomsten georganiseerd voor stakeholders. Daardoor is er veel meer verbinding ontstaan, ook op bestuurlijk niveau.”

Out of the box

Volgens Marjolein is ZVH de Markiezzaten sterk in out of the box denken. “Ervaringsdeskundigen in dienst nemen is niet gebruikelijk in deze sector, net als het binnenhalen van een OGGZ-team. Wij geloven erin, omdat we de meerwaarde zien.”

Dat Leon Langenberg vertrekt vindt ze erg jammer, maar ze is blij dat er een waardige opvolger is gevonden in de persoon van Jan-Willem Labruyère. Ze was nauw betrokken bij de selectieprocedure. “Jan-Willem heeft de kwaliteiten waarnaar we op zoek waren: Hij is iemand die heel breed, vanuit meerdere invalshoeken, naar een probleem kijkt en nieuwe wegen niet schuwt. Een verbinder en een vernieuwer. Precies dat hebben we nodig. Het was een eensgezind besluit.”

Vernieuwing

Ze vindt het belangrijk dat het ZVH de basis weet te behouden en innovatief is richting de toekomst. Volgens haar vraagt deze tijd dringend om vernieuwing. “Als het gaat om multiproblematiek komt er steeds meer op gemeenten af: de meest treurige en verdrietige zaken, een toename van verwarde personen, daar kunnen we niet van weggijken.” Ze vindt dat we in Nederland echt moeten ontschotten om iets te bereiken. “Ieder mens die in nood verkeert, is er eentje teveel. Als je eenmaal afglijdt, kom je in een negatieve spiraal terecht en is het heel ingewikkeld om daar nog uit te komen. Hoe fijn is het als wij iemand kunnen helpen zijn leven weer op de rit te krijgen?”

Voorzitterschap

Als voorzitter vindt ze het essentieel dat veiligheid en zorg even sterk vertegenwoordigd zijn in de Raad van Bestuur. “Er zitten nu 2 burgemeesters in met de portefeuille Veiligheid en 6 wethouders met de portefeuille Zorg. Die verdeling kan evenwichtiger.” Besturen doet ze graag op hoofdlijnen, altijd positief en mensgericht. “Als bestuurders staan we soms wat teveel op afstand, ik wil dat we voeling blijven houden met de praktijk. Daarom nodig ik regelmatig zorgpartners of ervaringsdeskundigen uit om tijdens een bestuursvergadering over hun vak te komen vertellen. Het is belangrijk dat we het verhaal achter de cijfers kennen. Dat inspireert en maakt dat we betere besluiten nemen.” Ook vindt ze dat het ZVH niet altijd zelf het wiel hoeft uit te vinden. “Er is goed contact met de andere veiligheidshuizen, ook daar zijn mooie initiatieven in ontwikkeling. Laten we elkaar helpen met slimme oplossingen voor deze ingewikkelde problematiek.”

Gebiedsofficier Kim Tax (OM) nam medio 2019 afscheid van het ZVH. Sanne Nicolaes volgde haar op.

“Samen zoeken naar de meest zinvolle oplossing”

Gebiedsofficier Sanne Nicolaes is enthousiast over haar nieuwe baan. “De problematiek is complex en uitdagend, daar hou ik van. Je hebt vaak te maken met casussen waarbij iemand zowel dader als slachtoffer is, maar ook patiënt, verdachte, vader of moeder.” Wat haar opvalt is dat iedereen in het ZVH verder kijkt dan zijn eigen straatje. “Dat doe ik zelf ook. Samen zoek je naar de meeste zinvolle oplossing.” Ze vertelt over een verwarde man die op dinsdag uit zijn huis gezet zou worden, terwijl de Bopz-zitting (gedwongen opname) pas op donderdag zou zijn. “Niet handig, want die man gaat zwerven en verdwijnt misschien. Vanuit het OM gebruik ik dan mijn contacten bij de rechtbank om de zitting twee dagen te vervroegen, zodat de man meteen na de huisuitzetting wordt opgenomen. Als ik invloed kan uitoefenen om een complexe casus vooruit te helpen, zal ik dat zeker doen.”

Sanne vindt dat het strafrecht ook dient om kaders te scheppen waarbinnen de zorgcollega’s hun werk kunnen doen. “Ik vraag bijvoorbeeld een voorwaardelijke straf bij de rechter om iemand zover te krijgen dat ie hulp accepteert. Ook een gedragsaanwijzing of een enkelband zijn effectieve middelen. Veel zaken gaan over huiselijk geweld,

vechtscheiding of stalking. Blaffende honden bijten meestal niet, maar soms wel. Het gevaarlijkst zijn vaak de gekrenkte personen die vinden dat ze in hun recht staan. Je zult maar slachtoffer zijn, dat is echt een nachtmerrie. Het gaat erom dat wij nét die ene casus eruit weten te pikken. Daarmee kun je als ZVH het verschil maken.”

Timing

Volgens Sanne is timing heel belangrijk. Ze noemt het voorbeeld van een gevaarlijke, verstandelijk beperkte man die in een kliniek was opgenomen, op strafrechtelijke basis. “Woedend had hij tegen de reclasseringsmedewerker gezegd dat zijn ex eraan zou gaan. Hij wilde naar huis en de kliniek leek daarmee akkoord te gaan. We hebben toen razendsnel acties uitgezet. De reclasseringsmedewerker wist de kliniek te motiveren om hem nog even aan het lijntje te houden, zodat wij ondertussen zijn ex konden beveiligen en de politie konden inseinen. Zodra de man zijn tas had gepakt en de poort uitliep, werd hij ingerekend door de politie. De man is een jaar vastgezet. We maken nu al scenario’s voor na zijn invrijheidstelling.”

Afscheid Kim Tax

Sanne’s voorganger Kim Tax nam eind juni afscheid, na 8,5 jaar in het ZVH gewerkt te hebben. “Ik vond het een fantastische tijd”, zegt Kim. “Qua werksfeer was het een warm bad. Samen gaan voor een hoger doel, de hectiek, de afwisseling, ik vond het allemaal erg boeiend. Nu ik in een andere regio werk, zie ik pas hoe bijzonder het is wat ZVH De Markiezaten doet en wat een mooi initiatief het is. We leven in een tijd waarin mensen op afstand van elkaar werken en alles digitaal afhandelen. Daarmee vergeleken is werken in het ZVH een verademing. Dat je allemaal in één ruimte zit, direct contact hebt over een casus, daar kan geen computer tegenop. Met de meeste casussen ben je een tijdlang heel intensief bezig. Crisis na crisis wordt afgewend. En ineens ben je een jaar verder en denk je: ‘Wat is het stil rond persoon X, hoe zou het met hem zijn?’ Je weet niet altijd wat de doorslag gaf: een nieuwe liefde, de uitkering die is geregeld, de verslaving die is aangepakt, de ISD-maatregel. Uiteindelijk ben je blij dat iemand goed terecht komt en dat het gevaar is afgewend.”

Het jaar 2019 in cijfers

Hieronder presenteren wij een overzicht van het aantal meldingen per gemeente (tabel 1) en hoe deze meldingen vervolgens zijn opgepakt door het Zorg- en Veiligheidshuis of door één van onze partners (tabel 2).

Tabel 1. Meldingen per gemeente

Gemeente	Aantal inwoners (1)	Percentage inwoners	Aantal meldingen	Percentage meldingen 2019 (t.o.v. 2018)
Bergen op Zoom	66.811	21,81%	690	30,61% (36,06%)
Roosendaal	77.032	25,15%	549	24,36% (was 30,56%)
Steenbergen	25.054	8,18%	81	3,59% (was 4,25%)
Woensdrecht	21.866	7,14%	73	3,24% (was 4,07%)
Halderberge	30.194	9,86%	176	7,81% (was 6,76%)
Moerdijk	36.961	12,07%	101	4,48% (was 4,98%)
Rucphen	22.572	7,37%	152	6,74% (was 8,24%)
Tholen	25.780	8,42%	124	5,50% (was 5,07%)
Geen vaste woon- of verblijfplaats			144	6,39%
Overige gemeenten			154	6,84%
Geheim			10	0,44%
Totaal	306.270	100%	2.254	100%

(1) Bron CBS inwoners gemeenten 2019.

Toelichting:

In deze tabel zijn voor het eerst ook de meldingen genoemd die niet zijn te herleiden naar een specifieke gemeente, maar die wel zijn opgepakt in het ZVH. Het gaat immers om een aanzienlijk aantal (308 meldingen, bijna 14% van het totaal). Het betreft meldingen over mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats, meldingen over mensen uit overige gemeenten en mensen van wie uit het systeem geen gemeente te herleiden is vanwege de classificatie 'geheim'.

Tabel 2. Opvolging van meldingen

MELDINGEN OPGEVOLGD DOOR ZVH DE MARKIEZATEN:	2017	2018	2019
Melding besproken tijdens dagelijkse Triage Aanhoudingen	860	643	678
Casus opgepakt in netwerkberaad complexe veiligheidscasuïstiek (overleg met betrokken partners onder regie van procesregisseur ZVH)	47	78	97
Casus doorverwezen naar partner	10	2	1
Advies aan partner	22	10	12
Melding beoordeeld als 'geen casuïstiek'	13	7	3
Nog niet bekend	-	-	2
Groepsaanpakken	-	-	8
Casus opgepakt in overleg Nazorg na detentie	1210	1046	947
Casus opgepakt in ISD-overleg ((aantal gevolgde dossiers per jaar)	12	16	14
Casus opgepakt in BIJ-overleg (aantal gevolgde dossiers per jaar)	24	26	36
Casus opgepakt in Hulpverleningscasuïstiek (overleg afgebouwd)	-	-	-
Casus opgepakt in Scenario-overleg t.b.v. ZSM (overleg afgebouwd)	20	-	-
CTER-overleg (Contra Terrorisme Extremisme en Radicalisering) (start 04-2018)	-	24	18
TOTAAL ZVH DE MARKIEZATEN	2218	1852	1816
MELDINGEN OPGEVOLGD DOOR OPENBAAR MINISTERIE:			
Casus opgepakt in Leerplichtcasuïstiek	197	167	135
Casus opgepakt in Justitieel overleg 18-	1	22	8
Casus opgepakt in Justitieel overleg 18+	-	79	37
MELDINGEN OPGEVOLGD DOOR VEILIG THUIS:			
Casus opgepakt in Huiselijk geweld overleg (overleg per 11-3-2019 beëindigd)	695	319	52
Casus opgepakt in Seksueel Geweld overleg (overleg per 11-3-2019 beëindigd)	50	21	6
Actie overleg (overleg per 1-3-2019 gestart)	-	-	123
MELDINGEN OPGEVOLGD DOOR GEMEENTEN:			
Casus opgepakt in KR8-Kollektief	172	78	77
TOTAAL PARTNERS	1115	686	438
EINDTOTAAL MELDINGEN (ZVH + PARTNERS)	3333	2538	2254

Toelichting:

Wederom flinke stijging complexe veiligheidscasuïstiek

Volgens landelijke afspraken is binnen de Zorg- en Veiligheidshuizen steeds meer de nadruk komen te liggen op complexe veiligheidscasuïstiek. Dit zien we terug in een stijging van het aantal complexe casussen binnen ons ZVH. Deze trend is ingezet in 2017. In 2019 steeg het aantal complexe veiligheidscasussen met 25% ten opzichte van 2018. Vergeleken met 2017 zagen we een ruime verdubbeling van de aantallen. Een belangrijke oorzaak van deze stijging is de doorontwikkeling van het ZVH. Onze regiefunctie is geprofessionaliseerd en we gaan steeds vaker naar gemeenten toe als de complexe veiligheidscasuïstiek dat vereist. Gemeenten en overige partners weten ons daardoor steeds beter te vinden. Een andere oorzaak is dat we complexe casussen sneller op het spoor komen, o.a. door de inzet van het OGGZ-team (dat werkzaam is vanuit het ZVH) en de dagelijkse triage bij aanhoudingen.

Meldingen opgevolgd door het ZVH

Het totaal aantal meldingen bij het ZVH is licht gedaald ten opzichte van 2018 (van 1852 naar 1816). De workload is daarentegen juist toegenomen. Dat valt met name te verklaren door de toename van complexe veiligheidscasussen die onder regie van onze procesregisseurs worden opgepakt. Complexe veiligheidscasussen zijn van de allerswaarste categorie. Ter vergelijking: 97 complexe veiligheidscasussen zijn arbeidsintensiever dan 947 casussen nazorg na detentie. Per september 2019 is een extra procesregisseur aangesteld om de toegenomen workload aan te kunnen. Voor het jaar 2020 is hiervoor extra geld beschikbaar gesteld door de gemeenten. Voor 2021 en verder zijn we nog met de gemeenten in gesprek.

Meldingen opgevolgd door partners

In tabel 2 zijn ook de casuoverleggen vermeld van het Openbaar Ministerie, Veilig Thuis en de gemeenten. Deze overleggen worden in het ZVH-pand gehouden, maar vallen onder verantwoordelijkheid van de betreffende partners. De afgelopen jaren hebben de partners enkele wijzigingen doorgevoerd in hun beleid en filtering. Dit verklaart de fluctuerende aantallen door de jaren heen. Zo heeft Veilig Thuis besloten om de routing van huiselijk geweldzaken te veranderen. Twee overleggen zijn gestopt, een nieuw overleg (actie-overleg) is gestart. Het KR8 Kollektief van de gemeenten heeft de telling veranderd van personen naar gezinnen. Ook dat zien we terug in tabel 2. In 2017 werden de kinderen uit 1 gezin nog geteld als meerdere meldingen, sinds 2018 wordt een gezin beschouwd als 1 melding.